

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักคำสอนเรื่องกรรม เป็นหลักคำสอนที่มีความสำคัญในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพราะเป็นหลักธรรมที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ รวมทั้งเป็นหลักธรรมที่อธิบายถึงความเป็นไปของชีวิตในภพชาติต่างๆ อีกด้วย พระพุทธเจ้าในฐานะองค์พระศาสดาของพระพุทธศาสนา จึงมีพระนามเรียกอย่างหนึ่งว่า กรรมวาท (พระพรหมคุณาภรณ์, 2551 : 5) คือเป็นผู้ประกาศหลักกรรมหรือผู้ถือหลักกรรม ยืนยันว่ากรรมคือการกระทำและมีผลจริง บุคคลแต่ละคนมีกรรมเป็นของตนและเป็นไปตามกรรมนั้น รวมทั้งถือว่า การกระทำเป็นเครื่องตัดสินความดีเลวสูงต่ำ มิใช่เป็นเพราะชาติกำเนิดหรือการดลบันดาลของเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใดๆ ทั้งสิ้น

ในพระพุทธศาสนา ได้มีการแบ่งกรรมออกเป็นประเภทต่างๆ หลายประเภท และแตกต่างกันออกไปในแต่ละระดับ โดยในคัมภีร์พระไตรปิฎกนั้น ได้จำแนกกรรมตามสภาพที่สัมพันธ์กับวิบากหรือการให้ผล จัดเป็น 4 อย่าง (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552 : 160) คือ

1. กรรมดำ มีวิบากดำ ได้แก่ กายสังขาร วจิตสังขาร และมโนสังขาร ที่มีการเบียดเบียน
2. กรรมขาว มีวิบากขาว ได้แก่ กายสังขาร วจิตสังขาร และมโนสังขาร ที่ไม่มีการเบียดเบียน
3. กรรมทั้งดำทั้งขาว มีวิบากทั้งดำทั้งขาว ได้แก่ กายสังขาร วจิตสังขาร และมโนสังขาร ที่มี
4. กรรมไม่ดำไม่ขาว มีวิบากไม่ดำไม่ขาว เป็นไปเพื่อความสิ้นกรรม ได้แก่ เจตนาเพื่อละ

ในบรรดากรรม 3 อย่าง คือ กายกรรม วจกรรม และมโนกรรม ในพระพุทธศาสนาถือว่ามโนกรรมสำคัญที่สุดและมีผลกว้างขวางรุนแรงที่สุด (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552 : 160) ด้วยเหตุที่มโนกรรมสำคัญที่สุดนี้ จึงทำให้พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับสภาวะทางจิตใจและเจตนาใน

นอกจากนี้แล้วในคัมภีร์อรรถกถา ยังได้จำแนกกรรมออกเป็น 12 ประเภท แบ่งออกเป็น 3

1. ทัฏฐธรรมเวทนียกรรม หมายถึง กรรมที่ให้ผลในปัจจุบัน หรือในชาตินี้ จะเป็นกรรมดีก็

2. อุปปัชชเวทนียกรรม หมายถึง กรรมที่ให้ผลที่ชาติหน้าหรือภพหน้า ได้แก่ กรรมดีก็

3. อปรายปริยเวทนียกรรม หมายถึง กรรมที่ให้ผลในภพหรือชาติต่อ ๆ ไป ได้แก่กรรมดีก็

4. อโหสิกรรม หมายถึง กรรมที่เลิกให้ผล ได้แก่กรรมดีก็ตาม กรรมชั่วก็ตาม ซึ่งไม่มี

หมวดที่ 2 กรรมที่ให้ผลโดยกิจ คือกรรมที่ให้ผลตามหน้าที่ แบ่งเป็น

5. ชนกกรรม หมายถึง กรรมแต่งให้เกิด หรือกรรมที่เป็นตัวนำไปเกิด ได้แก่ กรรมคือเจตนาดีก็ตาม ชั่วก็ตาม ที่เป็นตัวให้เกิดอุเบกขามารดา คือให้ผลในการปฏิสนธิ เช่น กระทำกรรมดี ได้เกิดในตระกูลที่เป็นเศรษฐี เป็นต้น

6. *อุปถัมภ์กรรม* หมายถึง กรรมสนับสนุน หรือกรรมอุปถัมภ์ เป็นกรรมที่คอยสนับสนุนชนกกรรม เช่น เกิดมาในตระกูลยากจน แต่กระทำความดีช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ไม่ขาด อาจได้รับความเวทนาสงสารจากบุคคลอื่น ให้ได้รับการศึกษา ได้มีงานทำ มีหน้าที่การงานก้าวหน้า จนสามารถยกฐานะของตนเองดีขึ้น เป็นต้น

7. *อุปปีฬกรรม* หมายถึง กรรมบีบคั้น หรือกรรมเบียดเบียน คือกรรมที่คอยบีบคั้นเบียดเบียน ทำให้กรรมที่ให้ผลอยู่ก่อนเบาบางลง เช่น เมื่อชนกกรรมนำไปเกิดในครอบครัวที่มั่งคั่ง แต่ถ้าเคยทำอกุศลกรรมอยู่เสมอ ครั้นเมื่อชนกกรรมหมดหน้าที่ เลิกให้ผล อกุศลกรรมซึ่งรอโอกาสอยู่ ก็จะเข้ามาทำหน้าที่เบียดเบียนแทนที่ อาจจะทำให้ยากจนลง หรือถูกกระทำให้พลัดพรากจากครอบครัวว่ดกระกำลำบาก เป็นต้น

8. *อุปฆาตกรรม* หมายถึง กรรมตัดรอน เป็นกรรมที่มีอำนาจมากเป็นพิเศษ จะให้ผลอย่างรุนแรงในทันที สามารถจัดหรือทำลายกรรมที่ให้ผลอยู่ก่อนแล้วให้พ่ายแพ้หมดอำนาจลงได้ จากนั้นกรรมตัดรอนก็จะเข้ามาให้ผลแทนต่อไป เช่น เกิดมาเป็นมหาเศรษฐี มีความสุขสบาย อยู่ได้ไม่นานก็ถูกฆ่าตาย จัดเป็นกรรมตัดรอนฝ่ายชั่ว หรือเกิดมายากจน แต่ได้รับลาภใหญ่กลายเป็นเศรษฐีถือเป็นกรรมตัดรอนฝ่ายดี เป็นต้น

หมวดที่ 3 กรรมที่ให้ผลตามความแรง คือกรรมที่ให้ผลตามความหนัก-เบา แบ่งเป็น

9. *ครุกรรม* หมายถึง กรรมหนัก ได้แก่กรรมที่ให้ผลแรงมาก ฝ่ายดีได้แก่สมบัติ 8 (การบรรลุน้ำตื้นสูง) ฝ่ายชั่วได้แก่ การกระทำอนันตริยกรรม คือ ฆ่าบิดามารดา ฆ่าพระอรหันต์ ประทุษร้ายพระพุทธเจ้า และทำให้สงฆ์แตกกัน ที่เรียกว่า สังฆเภท ผู้ใดกระทำความผิดเหล่านี้ แม้เพียงประการใด ประการหนึ่งก็ตาม กรรมจะให้ผลอย่างหนัก และให้ผลก่อนกรรมอื่น ๆ ไม่มีกุศลกรรมใด ๆ จะสามารถเข้ามาช่วยเหลือได้

10. *พหุกรรม* หรืออาจินณกรรม หมายถึง กรรมสะสม ได้แก่กรรมดีหรือกรรมชั่วที่ประพฤติกมาก ๆ หรือทำบ่อย ๆ สังสมไปเรื่อย ๆ กรรมไหนสะสมบ่อยและมาก ๆ ก็จะให้ผลกรรมเช่นนั้น

11. *อาสันนกรรม* หมายถึง กรรมเมื่อใกล้ตาย คือกรรมที่ระลึกได้เมื่อใกล้ตาย จะมีอิทธิพลในการเกิดในชาติใหม่ หรือชนกกรรม เช่น เมื่อใกล้ตายระลึกว่าชาตินี้ยากจน ได้ทำบุญกุศลไว้ไม่มากนัก อยากเกิดเป็นลูกเศรษฐีจะได้ทำบุญกุศลให้มาก ๆ เมื่อมาจุติในชาติต่อไปก็จะเกิดในตระกูลที่มั่งคั่ง เป็นต้น

12. กตัตตากรรม หมายถึง กรรมสัปดาห์ทำ กรรมเล็ก ๆ น้อย หรือสัปดาห์ทำ ได้แก่ กรรมที่ทำให้ด้วยเจตนาอันอ่อน หรือไม่ตั้งใจทำ ทำความดีหรือทำความชั่วเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เคยทำไว้ เมื่อกรรมอื่นๆ ให้ผลหมดแล้ว กรรมชนิดนี้ถึงจะให้ผล ซึ่งเป็นกรรมที่มีอิทธิพลในการให้ผลน้อยที่สุด

ในหลักกรรม 12 นี้ จะเห็นได้ว่า หลักอาสันนกรรม เป็นหลักกรรมที่จัดอยู่ในหมวดที่ให้ผลตามลำดับความแรงของการให้ผล และอาสันนกรรมจะมีผลต่อการเกิดในภพภูมิต่อไปด้วย ในวัฒนธรรมไทย หลักความเชื่อเกี่ยวกับอาสันนกรรม จึงปรากฏแพร่หลายว่า ในเวลาที่บุคคลใกล้จะตายนั้น ญาติมักจะบอกผู้ที่กำลังจะตายให้กำหนดบทพระอรหันต์ หรือเอาดอกบัวใส่มือผู้ใกล้จะตาย แล้วกระซิบข้างหูต่างๆ ว่า ฝากเอาดอกบัวไปบูชาพระจุฬามณีเจดีย์ (ส.สิริรักษ์, 2552 : 154-155) ซึ่งคติเช่นนี้ก็สะท้อนหลักอาสันนกรรมเช่นเดียวกัน

จากปัญหาและเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเห็นว่า อาสันนกรรม เป็นหลักคำสอนที่มีความสำคัญมากในพระพุทธศาสนา ไม่เพียงแต่จะเป็นหลักจริยธรรมในการดำเนินชีวิตที่จะช่วยให้แต่ละคนไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตเท่านั้น หากแต่ยังเป็นหลักธรรมที่เชื่อมต่อชีวิตระหว่างภพภูมิต่างๆ ที่แต่ละคนเมื่อได้ฝึกฝนและพัฒนาจิตใจดีแล้ว สามารถที่จะเลือกเกิดในภพภูมิที่ดีงามได้ นอกจากนี้ยังต้องการศึกษาถึงอิทธิพลของอาสันนกรรมที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทย ซึ่งผลจากการศึกษานอกจากจะทำให้ความรู้ความเข้าใจในหลักกรรมและหลักอาสันนกรรม มีความชัดเจนแล้ว ยังจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาหลักจริยธรรมในสังคมไทยอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์อาสันนกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท” มีวัตถุประสงค์สำคัญดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของอาสันนกรรมที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของหลักอาสันนกรรมกับหลักธรรมและหลักความเชื่ออื่นๆ ในพระพุทธศาสนา
3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการนำเอาหลักอาสันนกรรมมาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทย

1.3 คำถามการวิจัย

1. หลักอาสันนกรรมคืออะไร มีลักษณะและความสำคัญอย่างไรในพระพุทธศาสนา
2. หลักอาสันนกรรมมีความสัมพันธ์กับหลักธรรมข้อใดและความเชื่อในเรื่องใดบ้างในพระพุทธศาสนา
3. มีแนวทางในการส่งเสริมหรือพัฒนาหลักอาสันนกรรมให้เป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในสังคมไทยได้ด้วยวิธีไหนบ้าง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 กลุ่มเป้าหมาย

เอกสารงานเขียนที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษามีดังนี้

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถา
- 2) วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาอื่นๆ

1.4.2 เนื้อหาของการวิจัย

เนื้อหาที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษามีดังนี้

- 1) หลักกรรมและกฎแห่งกรรม
- 2) หลักการเวียนว่ายตายเกิด
- 3) หลักปฏิจจสมุปบาท
- 4) หลักความเชื่อในสังคมไทย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์อาสันนกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท” ได้กำหนดนิยามศัพท์ในการศึกษาไว้ดังนี้

กรรม หมายถึง การกระทำที่ประกอบไปด้วยเจตนา คือ ทำด้วยความจงใจหรือตั้งใจทำเป็นคำกลางๆ ถ้าเป็นการกระทำที่ดี เรียกว่า กรรมดี การกระทำที่ชั่ว เรียกว่า กรรมชั่ว

บุญ หมายถึง เครื่องชำระสันดาน ความดี กุศล ความสุข ความประพฤติดชอบทางกาย วาจา และใจ กุศลธรรม (พระธรรมปิฎก, 2538 : 138)

บาป หมายถึง ความชั่ว ความร้าย กรรมชั่ว อกุศลกรรมที่ส่งผลถึงความเดือดร้อน สภาพที่ทำให้ถึงคดีอันชั่ว สิ่งที่ทำให้จิตใจตกสู่ที่ชั่ว (พระธรรมปิฎก, 2538 : 136)

เถรวาท หมายถึง พระพุทธศาสนาที่สืบมาแต่ยุคแรกสุด ซึ่งถือตามหลักธรรมวินัยที่พระอรหันตเถระ 500 รูป ได้ประชุมทำสังคายนาครั้งแรก รวบรวมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าว่าเป็น

อาสันนกรรม หมายถึง กรรมจวนเจียน, กรรมใกล้ตาย หมายถึงกรรมที่เป็นกุศลก็ดี อกุศลก็ดี ที่ทำเมื่อจวนตายยังจับใจอยู่ใหม่ๆ ถ้าไม่มีกรรมกรรมและพหุกรรม ย่อมให้ผลก่อนกรรมอื่นๆ เหมือนโคที่ขัดเขียดกันอยู่ในคอกเมื่อคนเลี้ยงเปิดคอกออก ตัวโคอยู่ใกล้ประตู ตัวนั้นย่อมออกก่อน แม้จะเป็นโคแก่ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552 : 552)

สังสารวัฏ วัฏวนแห่งการเวียนเกิดเวียนตาย, การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในโลกหรือในภพต่างๆ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552 : 421)

สังเวช ความสลดใจให้ได้คิด, ความรู้สึกเตือนสำนึกหรือทำให้ฉุกคิด, ความรู้สึกกระตุ้นใจให้ได้คิด ให้คิดถึงธรรม ให้ตระหนักถึงความจริงของชีวิต และเร้าเตือนให้ไม่ประมาท (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552 : 420)

สังเวชนียสถาน สถานที่ที่จัดแห่งความสังเวช, ที่ทำให้เกิดความสังเวช มี 4 คือ 1.ที่พระพุทธเจ้าประสูติ คือ อุทยานลุมพินี ปัจจุบันเรียก ลุมพินี (Lumbini) หรือ รุมมินเด(Rummindei) 2.ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ คือ กวางโพธิ์ ที่ตำบลพุทธคยา (Buddha Gaya หรือ Bodh Gaya) 3.ที่พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนา คือ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี ปัจจุบันเรียก สารนาถ 4.ที่พระพุทธเจ้าปรินิพพาน คือ ที่สาละวันทยาน เมืองกุสินารา หรือกุสินคร (Kusinagara) บัดนี้เรียก Kasia (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552 : 420)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้สามารถทราบถึงความคิดเรื่องอาสันนกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทอย่างชัดเจน
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของหลักคำสอนเรื่องอาสันนกรรมกับหลักคำสอนและความเชื่ออื่นๆ
3. ทำให้สามารถนำเอาหลักอาสันนกรรมมาใช้พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทย

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักคำสอนเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนานั้น เป็นเรื่องที่มีการศึกษาอย่างกว้างขวางในหลายๆ ประเด็น จากการสำรวจในเบื้องต้นได้พบผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องกรรมดังนี้

ปรีชา คุณาวุฒิ (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พุทธปรัชญาเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท และการให้ผลของกรรม ผลการศึกษาพบว่า หลักกรรมในพระพุทธศาสนามีความสมบูรณ์กว่าหลักกรรมในศาสนาพราหมณ์เป็นอย่างยิ่ง ในพระพุทธศาสนาจึงมีการแบ่งหลักกรรมออกเป็นหลายประเภท นอกจากนี้หลักกรรมยังเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญในการอธิบายเชิงจริยศาสตร์ กล่าวคือ เป็นหลักที่ใช้ในการตัดสินการกระทำของมนุษย์ได้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด โดยมนุษย์สามารถกำหนดการกระทำหรือกรรมของตนเองได้

จิรวรรณ ชินะโชติ (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบหลักคำสอนเรื่องกรรมในพุทธศาสนาและศาสนาฮินดู” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในเชิงเปรียบเทียบหลักคำสอนเรื่องกรรมในศาสนาทั้งสอง ผลการศึกษาพบว่า หลักคำสอนดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันแต่ก็มีความแตกต่างกันในรายละเอียด โดยศาสนาทั้งสองเห็นพ้องต้องกันว่า กฎแห่งกรรมเป็นกฎแห่งเหตุและผล เป็นทั้งกฎธรรมชาติและกฎทางศีลธรรม ต่างแต่เพียงว่า พระพุทธศาสนาเห็นว่า กฎแห่งกรรมเป็นกฎที่มีอยู่อย่างอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับพระเจ้าหรือผู้มีอำนาจสูงสุดใดๆ

อัลภา อัลภาชน์ (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พุทธปรัชญาเรื่องกรรมในนวนิยายของกฤษณา อโศกสิน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์พุทธปรัชญาเรื่องกรรมในนวนิยายของกฤษณา อโศกสิน ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2505-2515 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มีการนำเสนอหลักกรรมที่สอดคล้องกับหลักกรรมในพระพุทธศาสนา โดยกฤษณา อโศกสินมองเหตุการณ์ในชีวิตมนุษย์ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกรรมเก่า แต่กรรมปัจจุบันมีอิทธิพลเหนือกว่า และหลักกรรมที่นำเสนอผ่านนวนิยายนี้ เป็นพุทธปรัชญาในระดับชาวบ้าน

สุมน ปนาทกุล (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอนัตตากับหลักกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักอนัตตากับหลักกรรมว่ามีความขัดแย้งกันหรือไม่ โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า หลักอนัตตาและหลักกรรม มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันบนพื้นฐานแห่งความจริงเดียวกัน คือ หลักธรรมคาแห่งเหตุปัจจัยหรือหลักปัจจุสมุปบาท

พระอุทัย จิรธมฺโม (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ทศนะเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท และปัญหาเรื่องกรรมในสังคมชาวพุทธไทยปัจจุบัน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทศนะเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาและปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องกรรมในสังคมไทย ผลการศึกษาพบว่า

พระมหาสมพงษ์ สุขุมโล (สิงห์สุพรรณ) (2538) ได้เสนอวิทยานิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ต่อบัณฑิตวิทยาลัย สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องสังสารวัฏในพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ว่า ทศณะในเรื่องกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาก็คือกฎของเหตุผลหรือเป็นกรรมนิยาม อันเป็นส่วนหนึ่งของกรรมนิยาม ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามเหตุและปัจจัย ในเมื่อเชื่อตามคำสอนในพุทธศาสนาแล้ว กรรมก็เป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล เราเป็นคนทำอะไรไม่ใช่ภายนอกมาเป็นผู้กำหนด ดีชั่วเป็นเองเฉพาะบุคคล บริสุทธ์ไม่บริสุทธ์เป็นของเฉพาะบุคคล ไม่มีใครที่จะทำให้ใครบริสุทธ์ได้ พระพุทธศาสนาจึงปฏิเสธการล้างบาป แต่เราสามารถที่จะแก้ไขที่ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้มีเหตุที่ผลดีก็จะดีตาม อาจกล่าวได้ว่ากรรมกับชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นอันเดียวกัน นั่นคือ ชีวิตย่อมเป็นไปตามกรรม และกรรมก็คือเจตนา หรือความคิดหมายใจของมนุษย์ นั่นก็คือ บุคคลอาศัยกรรมเป็นตัวกำหนดความเป็นไปในชีวิตของตนด้วยเจตนาของตน เมื่อทำกรรมอย่างไร กรรมนั้นย่อมส่งผลตอบสนองแก่ผู้ทำและผลักดันให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ต่อไปอีก หมุนเวียนเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ เรียกว่า “วัฏฏะ” หรือวงจรของกรรม

พระมหาชนกร สุขเสริม (2541) ได้นำเสนอวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่องกรรมและการเกิดใหม่ในคัมภีร์พระสุตตันตปิฎก และคัมภีร์อุปนิษัต ซึ่งสรุปได้ว่า กรรมตามทฤษฎีของพระพุทธศาสนา หมายถึง การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนาเป็นองค์ประกอบทุกครั้งที่ทำกรรม กรรมนี้เกิดขึ้นได้ 3 ทางคือ กายกรรม กรรมเกิดขึ้นทางกาย วาจากรรม กรรมเกิดขึ้นทางวาจา มโนกรรม กรรมเกิดขึ้นทางใจ กรรมแต่ละประเภทได้แบ่งไว้อย่างละเอียดและชัดเจน คำว่า “กรรม” เพียงคำเดียวยังไม่จัดว่าเป็นฝ่ายดีหรือฝ่ายชั่ว มีความหมายเป็นกลาง ๆ แต่ถ้าเป็นกรรมดีเรียกว่า กุศลกรรม หมายถึงการทำความดีที่เกิดขึ้นทางทวารทั้ง 3 ทาง คือ กายทวาร เช่น การไม่เบียดเบียน ทรมานและไม่ฆ่าสัตว์ แต่ให้คนไข้เมตตา คือความรักแก่มนุษย์และสัตว์ทั้งหลายแทนให้ความสำคัญแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นประหนึ่งว่าให้ความสำคัญแก่ชีวิตตนเอง ทางจิตทวาร คือการประพฤติดีด้วยวาจา และทางมโนทวาร คือการประพฤติดีด้วยใจ เป็นต้น ถ้าเป็นกรรมชั่วเรียกว่า อกุศลกรรม หมายถึง การทำความไม่ดี การปฏิบัติตนผิดหลักธรรมของศาสนา กรรมชั่วนี้เกิดขึ้นทางทวารทั้ง 3 เช่นเดียวกัน ทางกายทวาร เช่น ผู้มีจิตปราศจากเมตตา เป็นผู้มีความ

จักรธ อัฐรัตน์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “วิบากกับการกระทำตามหน้าที่ในพุทธปรัชญา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า การกระทำตามหน้าที่มีวิบากหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า กรรมและวิบากเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันในลักษณะที่กุศลกรรมก่อให้เกิดกุศลวิบาก อุกุศลกรรมก่อให้เกิดอกุศลวิบาก โดยที่แต่ละคนเป็นผู้รับผิดชอบการกระทำของตนเอง

อัมพร หุตะสิทธิ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กรรม 12 และการให้ผล” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท และการให้ผลของกรรม โดยยึดกรรม 12 และการให้ผลเป็นหลัก ด้วยการศึกษารวบรวมข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกและวรรณกรรมพุทธศาสนายุคปัจจุบัน โดยผลการวิจัยพบว่า กรรมและการให้ผลของกรรมมีความสัมพันธ์กัน ในลักษณะเป็นกฎแห่งเหตุและผล เป็นกฎของการกระทำและการได้กลับ แต่ผลของการกระทำไม่จำเป็นต้องได้รับผลในระดับเดียวกัน กล่าวคือ ผลของกรรมอาจถูกทำให้แรงขึ้นหรืออ่อนลงก็ได้ โดยมีปัจจัยอื่นเป็นองค์ประกอบ ซึ่งอาจทำให้มีการให้ผลทันทีหรืออาจให้ผลในภายหลังก็ได้ นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์หลักกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ธรรมบทไว้อย่างละเอียดอีกด้วย โดยปรากฏว่า คัมภีร์ธรรมบทมีกรณีเกี่ยวกับอาสันนกรรมจำนวน 57 เรื่อง

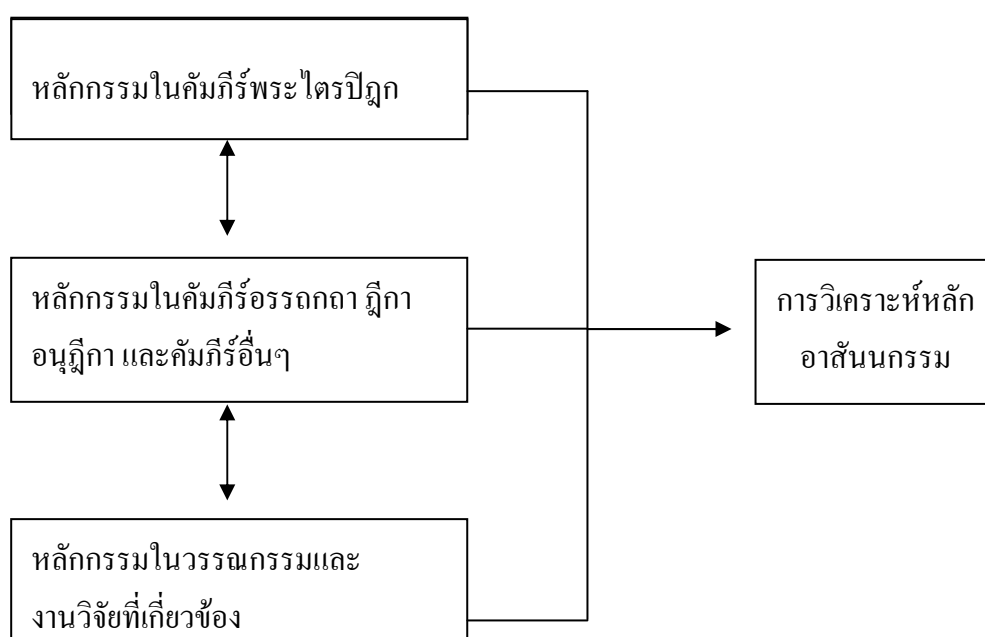
ประกายแก้ว งานทวี (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักกรรมตามนัยพระอภิธรรม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักคำสอนเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยการนำนัยแห่งพระอภิธรรมมาวิเคราะห์และอธิบายเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดพลาดของพุทธศาสนิกชนทั้งในแง่หลักธรรมและการปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ประโยชน์ที่พึงมีแก่ปัจเจกบุคคล ผลการศึกษาพบว่า หลักกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น มีการจำแนกออกเป็นหลายประเภท และสามารถนำหลักพระอภิธรรมมาอธิบายหลักเกณฑ์ในการให้ผลของกรรม 12 ได้ ซึ่งช่วยให้การอธิบายกรรมมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยที่ได้สำรวจในเบื้องต้น พบว่า หลักกรรมในพระพุทธศาสนาเป็น หลักกรรมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับหลักธรรมข้ออื่นๆ และความเชื่อของพุทธศาสนิกชน การศึกษาวิเคราะห์หลักคำสอนเรื่องกรรมจึงมีความสำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องกรรมในด้านต่างๆ ดังที่ได้ สรุปรวมา แต่ก็ยังไม่พบว่า มีงานวิจัยใดที่ศึกษาวิเคราะห์หลักอาสังวนกรรมโดยตรง โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในแง่ของความสัมพันธ์กับหลักธรรมอื่นๆ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท รวมทั้งแนวทางใน การพัฒนาหรือส่งเสริมให้บุคคล ได้พัฒนาตนเองด้วยแนวทางของหลักอาสังวนกรรม เพื่อที่จะเป็น แนวทางในการเลือกพฤติกรรมที่จะไปเกิด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอาสังวนกรรมนี้

1.8 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.8.1 แบบแผนทางการวิจัย เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษา ค้นคว้าจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาทั้งในระดับพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และ วรรณกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1.8.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) ค้นคว้าและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักคำสอนเรื่องกรรมจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกาและวรรณกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) นำข้อมูลที่ได้มา ศึกษา วิเคราะห์และตีความ แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) พร้อมทั้งสังเคราะห์ข้อมูล
- 3) สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะ

1.8.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

- 1) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักคำสอนเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลและเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ในรูปแบบของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล
- 3) นำเสนอผลการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะ